

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: Lausuntopyyntönnö 2.4.2015/MMM022:00/2008/190896

Lapin liitto

Valtioneuvoston asetus kalastuksesta

Lapin liitto esittää seuraavia lisäyksiä ja tarkennuksia asetusluonnokseen:

Yleistä:

Lapin liitto suhtautuu myönteisesti ja tukee uuden lain ja asetusehdotuksen tavoitteita joilla tehostetaan erityisesti vaelluskalojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi esitettyjä toimenpiteitä kuten; Kalastuksen kohdentamista pyyntivahvoin kantoihin, uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalakantojen suojelua, sekä vähintään yhden kutukerran periaatteen toteutumista.

Lapin liitto painottaa, että kalastamiseen liittyviä oikeuksia ei tulisi eriarvostaa vailla todellisia perusteita keinotekoisia rajaa luomalla. Lapin liitto suhtautuu kriittisesti maakuntamme ihmiset ja heidän omistuksensa jakavaan 67°00'N rajalinjaan. Merialueilla käytetty ja sinne hyvin istuva, leveysasteisiin perustuva, määre ei ole sovellettavissa maa-alueille, koska se rikkoo alueen ihmisten yhdenvertaista kohtelua luomalla käytännössä samoille vesialueille erilaiset säädökset vaikuttaen myös ihmisten omistuksiin.

Sen lisäksi, mitä uudessa kalastuslaissa määrätään 67°00'N leveyspiiristä, on ministeriön asetusesityksellä kehittymässä lainsäädäntöön rajalinja jota herkästi käytetään koskemaan myös tulevaa kalastuksensääntelyä. Asioita ei pidä ratkaista tällä tavalla. Leveysasteen käyttäminen rajalinjana aiheuttaa epätietoisuutta ja turhia haasteita myös Lappiin suuntautuvan kalastusmatkailun sekä kalastuksen valvonnan näkökulmasta.

Lapin liitto esittää, että kategorisesta jakolinjasta luovuttaisiin ja kalastuksen sääntely toteutettaisiin vesistökohtaisesti biologisin ja oikeudenmukaisin perustein.

1 § Kalojen rauhoittaminen

1 momentin 5 kohta muutettavaksi: Harjuksen kevättrauhottus tulisi saattaa voimaan koko Suomessa.

Peruste: Harjuksen pyyntiä ei tulisi sallia kutuaikana.

2§ Kalojen sallitut pyyntimitat

1 momentin 6 kohta muutettavaksi: kuha sisävesissä ja meressä vähintään 45 senttimetriä.

Peruste: Esitetyt alamitat ovat yhden kutukerran periaatteen toteutumisen sekä kannan perinnöllisen rakenteen ja uusiutumiskyvyn kannalta pääsääntöisesti liian alhaisia. Kuhanaaraat saavuttavat sukukypsyyden 5-6-vuotiaina ja 40–50 sentin pituisina. Luonnon kudun palautuminen alamitan noston yhden kudun periaatteen tasolle parantaa lajin geneettistä pohjaa ja siten sopeutumista paikallisiin olosuhteisiin ja vähentää merkittävästi istutuksien tarvetta.

1 momentin 7 kohta muutettavaksi: Harjuksen alamitta tulisi olla koko harjuksen levinneisyysalueella vähintään 35 senttimetriä.

Peruste: Esitetty 30 cm:n alamitta ohjaisi kalastusta 4-vuotiaisiin, keskipituudeltaan juuri mitan täyttäviin harjuksiin, joista sukukypsyyden on saavuttanut vain kolmannes ikäryhmästä. Harjusten luontaisen lisääntymisen ja monimuotoisuuden säilymisen turvaamiseksi 30 cm:n alamitta on liian pieni.

2 momentin 2 kohta: Paikallisesti esiintyvien taimenenien alamitta tulisi säätää vesistökohtaisesti, eikä koko maan kattavalla rajoituksella. Kaikki taimenpopulaatiot tulee säilyttää mahdollisimman elinvoimaisina. Päämääränä tulee olla vähintään yhden kutukerran periaatteen toteutuminen.

3§ Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeus määrätä pyyntimitoista

Pykälässä ehdotetaan, että ELY-keskus voisi määrätä alueellisesti asetuksessa säädetyistä mitoista korkeintaan kymmenen prosenttia poikkeavat mitat. Lapin liitto ehdottaa muutettavaksi pykälän esitystä siten, että kymmenen prosentin liikkumavara poistettaisiin kokonaan ja pykälän teksti kirjattaisiin muotoon: *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kalastuslain 57§: nojalla määrätä edellä 2§:ssä tarkoitetuille kaloille alueelliset pyyntimitat.*

Peruste: Muutoksella mahdollistettaisiin tarvittaessa alueellisesti riittävät korkeammat tai matalammat pyyntimitat, esimerkiksi kun jonkin lajin paikallinen kanta on velvoitehoidon johdosta täysin istutuskalojen varassa ja istukkaiden hitaasta kasvusta johtuen kalat eivät saavuta asetuksella säädettyä kalastuskokoa tai luonnossa lisääntymisen edellytykset istukkailla ovat käytännössä mahdottomat. Esimerkiksi Yli-Kemin vesistöalueella velvoiteistutetut kalat eivät täytä esitettyä alamittaa. Alamitan täyttävät kalat eivät pääse toistaiseksi vaellusesteiden eli voimalaitospatojen ohi lisääntymään alueelle. Alueelle tulisi myöntää pienempi alamitta, kunnes kalatiet saadaan toimiviksi.

4§ Saaliskiintiöt

Lapin liitto on yleisesti kiintiöiden asettamisen kannalla kalastuksessa, mutta vapaa-ajankalastus kiintiöistä tulisi säätää kalastus/ kalatalousalueissa vesistökohtaisesti. Kaikki elinkeino ja vapaa-ajankalastuksessa saaliiksi saadut lohet tulisi saattaa saalismerkin piiriin. Ilmoitusvelvollisuus tulee koskea kaikkia lohisaaliita.

Vaelluskaloja koskevat pyydysrajoitukset ja - määräykset

12§ Verkkokalastusta koskevat määräykset

Pykälässä esitetään Lohi- ja meritaimenstrategian mukaisesti kiellettävän kalastus vahvalankaisilla verkoilla lähempänä kuin 50 metriä meren rantaan loka-joulukuussa ja huhtikuun alusta toukokuun puoliväliin. Säännöksen tarkoitus on suojella rantavyöhykkeillä syönnöksellä liikkuvia luonnonkudusta peräisin olevia meritaimenia.

Lapin liitto kannattaa kaikkia toimia joilla parannetaan uhanalaisten meritaimenkantojen elpymismahdollisuuksia. Pykälässä esitetty 50 metrin raja on erityisesti Perämeren alueella haastava, sillä mm. tuulista johtuen veden korkeus vaihtelee suhteellisen voimakkaasti ja etäisyys rantaan ”elää” sen mukaan. Tämä aiheuttaa tulkintaongelmia, sekä kalastajille että valvojille. Johtuen edellisestä Lapin liitto esittää, että rajaa nostettaisiin 200–300 metriin tai vaihtoehtoisesti määriteltäisiin sallittu pyyntiraja syvyyksyrän mukaan, joka voisi olla 2-3 metriä.

Lisäksi Lapin liitto esittää §:n 12 kohtaa kolme muutettavaksi siten, että siikaa meressä pyydetessä verkon solmuväli tulisi olla leveysasteiden 63°30'N ja 62°30'N välisellä merialueella vähintään 43 millimetriä.

Peruste: Kalastus kohdistuu liiaksi nuoriin vaellussiikoihin, jotka eivät vielä ole sukukypsiä. Kalastuksen säätelyn tarve on suurin syönnöksellä oleviin vaellussiikoihin kohdistuvassa pohjaverkkokalastuksessa. Verkkojen solmuvälin kasvattaminen myös kuhan pyynnissä on todennäköisesti eduksi myös siikakannoille. Vaellussiika luokitellaan uhanalaisuusasteeltaan erittäin uhanalaiseksi.

Istutettavien kalojen merkintä

§:n 15:ta mukaan vuodesta 2017 alkaen on vähintään vuoden ikäisinä istutettavien taimenten, lohien ja järvilohien rasvaevä leikattava pois.

Lapin liitto esittää, että eväleikkaukset tulisi tehdä istutuspaikkakohtaisen harkinnan perusteella. Lisäksi Lapin liitto muistuttaa, että pykälässä 15§ säädetyn velvoitteen toimeenpaneminen edellyttää, että tällöin on huomioitava luonnonkantoihin kohdistuva riski eväleikattujen kalojen valikoivassa hyödyntämisessä siellä, missä valtaosa kaloista on rasvaevällisiä luonnonkantoja.

Kalastuksen valvonta

Kalastuksenvalvonnan perusongelma on valvontaa suorittavien henkilöiden vähäinen määrä erityisesti Lapin maakunnan alueella. Suurimpana syynä tähän on riittämättömät resurssit sekä nykyisten kalastusrikkomusten aivan liian pienet sanktiot, jotta niillä olisi käytännössä ohjaavaa vaikutusta. Lapin liitto esittää, että kalastusrikkomusten sanktiointi korjattaisiin asianmukaiseksi mahdollisimman pian. Kaikilla kaloilla, joille on säädetty alueellinen kalastuskielto tai rauhoitusaika, olisi kielto- ja rauhoitusaikana oltava yhtäläinen lainsuoja kuin on esim. uhanalaisuuden vuoksi kokonaan rauhoitetuilla eläimillä ja kaloilla. Mahdollisen sanktion perustana käytettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella näille kaloille määräämää ohjeellista arvoa.

Kunnioitavasti

Rovaniemellä 22.5.2015

Maiju Hyry, yhteysjohtaja

Lassi Kontiosalo, luonnonvara-asiantuntija

